

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Commemorationibus. 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9500

diendum potius Missam, quam Vesperas, & alias Horas, ideo conceditur, posse fieri alteram Missam solemnem de Festo translato. excepti dies in Rubrica noua sub Urb. VIII. apertam habent causam, & rationabilem, vt populus anterior sit ad mysteria eorundem dierum; in fine vero prædictarum duarum Missarum, Euangelium dicitur S. Io. non aliud Feriæ, vel Festi occurrentis.

* Prædictæ item duæ Missæ ea ratione cantandæ erunt, vt altera de die post Horam congruentem, de qua infra tit. 15.

num. 2. altera de festo (cum nullam habeat cum officio cõnexionem) post Nonam. si hoc accidat in Temporibus Pent. ambæ quidem post Nonam, sed illa prius de die, quæ cum officio concordat; postea de Festo ad cuius Missam populus eò libentius, quò tardius, conuenire solet & licet in hoc casu nulla Hora sit media inter vtramque Missam, quod tit. seq. numer. 2. conuenire docebimus, tamen est casus vnicus, & priuilegiatus ob concursum populi.

De Commemorationibus. VII.

Commemorationes in Missis fiunt, sicut in Officio de Festo simplici fit commemoratio in Missa, quando de eo in Officio facta est commemoratio in primis Vesperis. Quando autem de eo fit commemoratio tantum ad Laudes in Missa solemnibus non fit commemoratio de ea, sed in Missis tantum priuatis. g Excipitur Dominica Palmarum, & Vigilia Pentecostes, in quibus nulla fit commemoratio, etiam in Missis priuatis de festo simplici occurrente, licet facta sit in Officio. De Dominica fit commemoratio, quando in ea agitur de festo Duplici. De Octaua fit commemoratio, quando infra Octauam celebratur aliquod Festum, nisi illud festum fuerit de exceptuatis in Rubrica Breuiarij de Commemorationibus. Item quando infra Octauam fit de Dominica.

Pendet hæc Rubrica à simili in Rubricis Breuiarij, tit. 9. vbi eam examinabimus.

f Non fit commemoratio. Quod fit vt festum secundæ Classis distinguatur à Festis Duplicibus minoribus, in quarum Missa Solemni fit de Simplici Commemoratio, à Festo vero primæ classis distinguitur, quia nec in Missis priuatis Festum primæ classis Commemorationem de Simplici admittit.

g Excipitur Dominica, &c. Discordant hæc duæ Missæ ab Officio, vt abunde patet in lectione Passionis pro Euangelio ratione cuius Passionis de Sanctis

non est facienda mentio: & licet Fer. 3. & 6. fiat in Missa Commemoratio de Simplici occurrenti, Officium tamen earum Feriarum non est tam solemne, quàm Dominicæ Palmarum. Vnica autem Oratio solemnitate significat maiorem. Item Vigilia Pētecostes discordat ab Officio in Collecta & colore paramentorum. Præterea hæc duæ Missæ pendunt ex benedictionibus solemnibus Palmarum, & Fontis Baptifmalis, vt imitari debeant solemnitates maiores; vnde numquam omittuntur, cedentibus omnibus alijs Festis, etiam primæ classis.

- 2 De Feria fit commemoratio in Aduentu, Quadragesima, Quatuor temporibus, Rogationibus, & Vigilijs, quando Missa dicenda est de Festo illis temporibus occurrente. Sed in Ecclesijs Cathedralibus & Collegiatis, vbi plures Sacerdotes quotidie celebrant, in Ferijs, Rogationibus, & Vigilijs prædictis, quæ habent Missas proprias, dicuntur duæ Missæ, vna de festo, alia de Feria, Rogationibus, & Vigiliam, h. absque vlla vtrorumque commemoratione; in Festis tamen maioribus primæ classis nihil fit de Vigilia occurrente, vt dictum est supra.

Om-

Omnia patent ex supradictis, & licet Missa Vigilię sumatur e communi, dicitur tamen propria Vigilię, cui assignatur, & ideo non omittenda.

Sed queritur: Cur occurrente Festo in prædictis Ferijs dicuntur duæ Missæ Cō- uentuales; occurrēte autem Festo duplici in Dominica, quæ est dignior prædictis Ferijs, non dicuntur duæ Missæ, altera de Festo, altera de Dominica? Respondet *Francolinus*, aliud agens de tempore horarum canonic. part. 1. c. 16. nu. 18. in prædictis Ferijs vnā cantari post Tertiam, aliam post Nonam; & horæ mediæ sunt præparatoriæ ad sequentem Missam: Missa vero Dominicæ, & Festi Duplicis cantandæ essent ambæ post Tertiam. At secundum hunc Auctorem incongruè cantantur Missæ duę, nulla mediante Hora Canonica, quæ est quasi ad Missam præparatoriam. Addo ego, resumī posse Missam Dominicæ in sequenti Hebdomada: Populumque item non teneri nisi ad vnā Missam audiendam: quam igitur audiet? Audiat vnā de Festo & Dominica simul, cum duobus Euāgelijis merito à populo audiendis. Sed, dato quod non possit resumī Missa Dominicæ infra Hebdomadam, non videtur hæc omittenda, cum sit dignior, quàm Missa de ferijs prædictis, ergo saltem in eo casu cantandæ forent duæ, de Festo, & Dominica, & altera immediata post alteram cā-rata Tertia, sicuti in quatuor Temporibus Pentecostes post Nonam possunt duæ Missæ cantari, de Feria, & de sancto Titulari ecclesiæ ob festum, & concursum populi iuxta Rubricam superiorem De Transl. Festorum. Nihilominus tamen est ille casus peculiaris, ratione Festi: & dispar est ratio in Missis de Dominica, & de Ferijs maioribus, nam in his intendit

Ecclesia sine præiudicio Festi excitare clerum, & populum ad actus humilitatis, & penitentię cum genuflexione ad orationes in Missa, & officio proprio earum in Missarum: qui actus non conueniunt Dominicis, in quibus ob memoriam Dominicę Resurrectionis stamus ad orationes, neque genuflectimus: & ideo omitti non vult integras Missas de Ferijs prædictis; de Dominicis autem vult tantū commemorationem cum oratione, & lectione Euāgelij si a Festo maiori impediantur. Porro Francolini ratio adeo vera est vt idcirco nulla sit Rubrica de duabus Missis dicendis; de quatuor Temporibus, & de Vigilijs S. Matthæi, & S. Thomæ, si in eundem incidant diem, quia essent ambæ cantandæ post Nonam, vt dicemus tit. 15. nu. 2. nulla Hora mediæ inter illa; quod est valde notandum omnino vero negamus, nomine Feriarum, de quibus in hac Rubrica, comprehendī etiam Dominicam; tum quia est contra sensum, & vsu communem; tum quia S. Rituum congregatio nomine Festi nouem lectionum intelligit etiam Dominicam 12. Martij 1618. ergo non est Feria prima; neq; in ea duæ Missæ sunt cantandæ, vt in Ferijs, & Sabbato, prædictorum temporum in Rubrica.

h Absque vlla vitrorumque, Aduerte, quod si præterea faciendā sit Cōmemoratio Festi Simplicis, vel de die inf. Oct. hæc Cōmem. faciendā erit in Missa de Festo, vt habes in Missali die 28. Iunij, 17 & 20. *Sepebris* & similiter, puta in Aduētu, si alicubi occurrat festū in Vigilia S. Thomę Apostoli, cantandæ sint & duæ Missæ, de Festo, & de Vigilia, cōmemoratio Feriæ Aduentus fiet in Missa de Vigilia; quia sunt eiusdē rationis, tertia oratio deinde erit, quæ secundo loco alias diceretur.

3 Quando infra hebdomadam dicuntur Missæ votiuæ, post primam Orationem semper dicatur Oratio eius, de quo fit Officium, vt supra explicatum est in propria Rubrica.

i De quo fit Officium. Vt aliqua vel minima ratione cōcordet cum Officio Missæ Votiuæ, debet de Officio fieri Cōmemoratio. *Ioannes Burchard.* * Tertia

vero erit ea, quæ aliàs secundo loco diceretur, vt infra indicatur tit. 9. numer. 14. in his verbis: dicuntur plures; vt in Festis simplicibus: de quibus ibidem num. 16.

3 Quando

3 Quando fit Commemoratio de Feria Quatuor Temporum pro Feria Commemoratio-
ne dicitur prima Oratio, quæ concordat cum Officio.

Patet ratio; vt concordet cum Officio. Burchard.

5 In faciendis Commemorationibus seruetur Ordo vt in Breuiario, de Dominica ante
diem infra Octauam, de die infra Octauam ante Ferias prædictas, de Ferijs prædi-
ctis ante Festum Simplex, de Festo Simplici ante Orationes, quæ secundo, vel tertio
loco dicenda assignantur; & hæc dicantur K. ante Orationes Votiuas in quibus ser-
uetur deinde dignitas Orationum, vt de Sancta Trinitate, de Spiritu sancto, de Sa-
cramento, de Sancta Cruce, ante Votiuam de Beata Maria, & de Angelis & S.
Ioanne Baptista ante Apostolos; & similiter in alijs.

K. Ante Orationes Votiuas. Præce-
dunt quæcumque Orationes, quæ ab Ec-
clesia certum habent locum. Votiuæ, quæ
ad arbitrium Sacerdotis dicuntur, poste-
riorem occupant locum; & sicut Votiuæ,
verbi gratia, de Spiritu Sancto, cedit
Commemorationi Festi Simplicis, ita
cedere debet Orationi, Auctis, vel alijs,

quæ secundo, vel tertio loco iubentur di-
ci. Caeteris autem paribus attenditur di-
gnitas eorum, de quibus est Oratio. ita
Burchard. videtur durum aliquibus, sed
rationabile est, legem communem præ-
poni arbitrio, hoc est, legi priuata, quam
facit sibi Sacerdos in Orationibus Voti-
uis, quæ non concordant cum Officio.

6 Si facienda sit commemoratio pro Defunctis semper ponitur 1 penultimo loco. In
Missis autem Defunctorum nulla fit commemoratio pro viujs, etiam si Oratio esset
in communis pro Viuis, & Defunctis.

1 Penultimo loco. Ratio Innocentij Pa-
pæ Tertij est *Mysterijs Misse lib. 2. capit.*
27. quia finis ad suum debet torqueri prin-
cipium. non igitur dignitatis ergo, sed, vt
à Viuis, de quibus in prima Collecta, ad
Viuos, de quibus in vltima, fiat regressus.
in *Communis pro viujs &c.* Hoc sancitum
est post tempora Innocentij Tertij,
qui concedebat loco citato, Orationem,
*Omnipotens sempiternæ Deus, qui Viuo-
rum dominaris simul & Mortuorum.*
&c. in Missis etiam Defunctorum. Sed
planè æquum est Defunctis suffragia dari

in Missis Viuorum, vt supra num. 6. di-
ctum est: & in Missis Defunctorum solis
Defunctis operam dare, exclusis Viuis
in Collectis; quibus omni tempore, & in
primò, *Memento*, secrete satis superque
est prouisum, etiam in Missa de Defun-
ctis. Significatur etiam non posse Defun-
ctos in Purgatorio iuuare viuentes. *Du-
rand lib. 4. cap. 15.* cuius sententia est pro-
babilior, *Sancti Thomæ 2. 2. quest. 83.*
quem sequitur *Navarr. de Orat. cap. 20.*
nu. 9. contra *Medinam*.

7 Quando dicuntur plures Orationes, n prima tantum, & vltima cum sua conclusio-
ne terminatur, & o ante primam, & secundam Orationem tantum dicitur, Oremus,
ante primam dicitur etiam p Dominus vobiscum.

n Prima tantum, & vltima. Et pri-
ma quidem terminatur, quia est propria
Missæ; vltima vero, quia comprehendit
alias, & quasi eas colligit, quæ idè Col-
lectæ dicuntur: quamquam aliæ causæ
sunt, cur Collectæ dicantur, vt *infra* tit.

9. quandoque prima & secunda Oratio
sub vna conclusione dicuntur, vt vnica
videatur Oratio in Missa celebri, quod
præsertim iubetur fieri in Collatione or-
dinum, Consecratione Episcoporum;
Virginum, Ecclesiarum, & Altarium;
Bene-

Benedictione Abbatum, Abbatissarum, Cœmeterij, benedictione, & Consecratione Regum, & Reginarum. Atque in his tantum casibus uniri duas orationes sub uno, *Per Dominum*, docet *Burch in Ord. celebrandi Missam*. An verò Orationes illæ, quæ post Missam votivam de Trinitate habentur pro gratiarum actione sub eadem conclusione cum prima recitanda sint, negamus in Missis privatis. nam, quod dicitur in oppositum in Missali Romæ edito 1621. additum fuit sine superiorum facultate, merito penitus rem indagante; & hic esset nimis novus ritus in Missa privata, in ijs autem, quæ solemniter dicitur pro re gravi vsus Capellæ Papalis est, ut de duabus fiat una ad solemnitatem: sed verba Rubricæ tit. 9. num. 14. quæ remittunt lectorem ad locum proprium, de Missa solemnibus sunt, ut ibidem expresse dicitur ijs verbis: *quando solemniter*: in loco autem proprio Missalis editi sub Urbano VIII. præscribitur unica conclusio: ergo in Missa solemnibus, non autem in privata: & confirmatur, quia ibidem additur: *In alijs*, (hoc est, non solemnibus) *dicuntur plures, ut in festis simplicibus*.

o *Ante primam & secundam*. Ita Or-

8 *Cum vero dicuntur plures Orationes, & una Oratio eadem sit cum alia, ibidem dicenda, Oratio huiusmodi illa scilicet, quæ eadem est, non alia, q commutetur cum alia de communi, vel propria, quæ sit diversa. Idem servetur in Secretis, & Orationibus post Communionem.*

q *Commutetur cum alia*. Quænam commutanda est; prima, aut altera? Prima manet, altera mutatur, eo modo, quo præscribitur clarè in Dominica Septuagesimæ, quando venit ante Festum Purificationis Beatæ Virginis, cuius Secreta eadem est cum Secreta prædictæ Dominicæ, & illa mutatur, quæ secundo loco ponitur.

* Dices: quomodo fiet mutatio secundæ orationis de Feria, vel Dominica, vel de ijs, quæ sunt ad libitum; quando est eadem cum prima de Sancto? nam hic accidit casus in Festo Quadragesima Martyrum occurrente in Feria quinta Cine-

do Romanus: univertetur populus ad orationem, qua etiam de causa alutatur populus ijs verbis, de quibus mox. *Dominus Vobiscum*, ut ait *Innocent. libr. 2. cap. 26.*

p *Dominus vobiscum*. Ordo Romanus hoc habet, quæ salutationis forma ad verbum legitur *Ruth. 2. & 2. Paral. 15.* ferè simili vsus est Gabriel Angelus salutando Mariam, *Dominus tecum*; & alter Angelus ad Gedeonem *Jud. 6.* sed vim & efficaciam habet à Christo, qui dixit: *Ego vobiscum sum. Matth. ultimo*. Ritus autem emanat à Clemente, ex *Gemmalibr. 1. capit. 87.* vel Anacleto Papa, ex *Hugon. Viçl. libr. 2. capit. 11.* vel ab utroque ex *Radulpho, loco citato, propos. 23.* & est sensus: Dominus in vobis maneat, & petitionibus vestris effectum tribuat, *Durand. lib. 4. capit. 14.* Vel Sacerdos se habere pacem cum populo docet, ex *P. Damiani opuscul. de Dominus Vobiscum*. Vel dicitur ad excitandos animos ad Orationem, *Ruper. lib. 1. cap. 31.* Dicitur autem, Dominus, non, Deus; quia Dominus, potestatis est titulus. *Turrecrem. in cap. Iacobus, de cons. dist. 1. A. lia addemus infra suis locis propria. par. 2. tit. 5. nu. 1.*

rum; & item in Festo S. Martini Episcopi in Dominica 22. post Pentecostem: vel cum præcipitur Oratio: *Deus refugium*. Verum in his casibus poterit sumi Oratio secreta Feriæ sextæ cinerum, vel Dom. 23. vel ea, quæ proxime sequitur pro quacunque tribulatione, respectivè ad casus prædictos; ut eadem sit regula in fauorem orationis primæ, quæ non debet mutari: & ita accidit in praxis, quia celebrans, qui non prævidit secretas, dicit primam de Sancto; mox advertens, secundam esse eandem, non potest non mutare secundam.

De